

31
D. F. G.

**T H E S E S
P H I L O L O G I C O -
T H E O L O G I C O -
P O L E M I C Æ,**

QUAS,

ADPROB. SUMME VENER. FACULT. THEOLOG.
NEC NON AMPLISS. FACULT. PHILOSOPH.
IN REG. AD AURAM ACADEMIA,

PRÆSIDE

VIRO MAXIME REVERENDO atq; CELEBERRIMO

D: NO ISAACO ROSS,

S. S. L. L. PROFESS. REG. & ORD.

Pro GRADU,

Publicæ bonorum disquisitioni modeste submittit

HENRICUS GUST. LEVAN,

V. D. M.

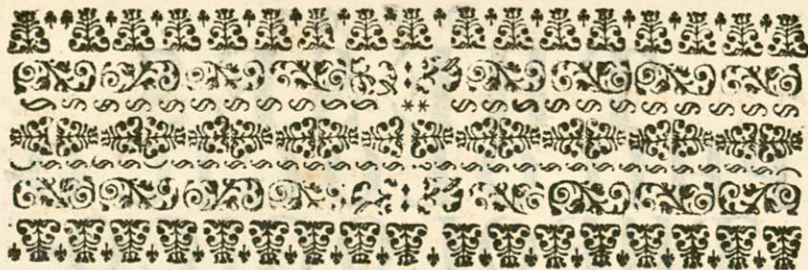
AUSTRO-FENNO.

IN AUD. MAJORI, d. XXVI. JUNII A. MDCCLXII.

H. A. M. S.

A B O Æ,

Impressit JOHAN CHRISTOPHER FRENCKELL.

THESIS I.

Uamvis vere dixerit *Melanchthon*:
Scripturam non posse intelligi Theo-
logice, nisi intelligatur Grammati-
ce, Chemnitiusque eam ob causam
adseruerit, neglectum veræ gram-
maticæ, omnium errorum fuisse
fontem; nihilo minus tamen pru-
 denter svadent viri, harum rerum peritissimi, illi,
 qui consvetudinem lingvæ Hebrææ sibi comparare
 vult, præmissa aliquali theoria grammatices, omne
 tempus unice Scripturæ Sacræ legendæ, ejusque ver-
 bis vertendis, impendendum, adeoque grammaticam
 quoque ex praxi potius, quam ex theoria exacte di-
 scendam esse,

THES. II.

Inter cæteras philosophiæ partes, quæ sacrarum
 litterarum interpretem, aptiorem, ad munus suum
 obeundum, reddunt, eminet omnino Logica, quippe
 ex

ex qua, non solum interpretandi ars in genere haurienda est, sed & plurima alia commoda expectanda.

THES. III.

Nemo facile negabit, totum, aliquem auctorem, adeoque etiam Scripturam Sacram, interpretandi negotium eo redire, ut ideas & judicia rite distinguamus & combinemus.

THES. IV.

Hinc in sensu alicujus loci feliciter eruendo, omnium primo interpreti incumbit, ut ipsam orationis seriem in suas distingvat propositiones, has vero in terminos, quos deinde tam extra, quam intra contextum rite consideret, tandemque propositiones ipsas inter se conferendo, genuinum totius orationis sensum eruat.

THES. V.

Quum nemo facile negare queat, historiam vaticiniorum lucem esse, adparet, non solum jucundum & utile, sed & necessarium, ad verum Sacrorum voluminum sensum assequendum esse, statum temporum, quo quilibet Sacri codicis liber conscriptus est, bene perspectum habere.

THES. VI.

Non omnis sensus hujus vel illius loci Scripturæ Sacræ, analogiæ fidei conveniens, est verus & a Spiritu Sancto intentus. Neque omne quod repugnat analogiæ Scripturæ Sacræ, ideo repugnat analogiæ fidei.

THES. VII.

Controversia, inter nostros Theologos agitata,
): (2 de eo:

de eo: num quodlibet dictum Scripturæ unicum solum habeat sensum, an vero quædam duplicem, literalem & mysticum, ad logomachiam, fecundam illam controversiarum matrem, redit; aureaque prorsus semper est regula hæc hermeneutica, quam *Lutherus*, contra Pontificios pugnans, tantopere urgebat: *verbis Scripturæ Sacre unus duntaxat subest sensus.*

THES. VIII.

Sensus litteræ sive grammaticus non semper est sensus a Spiritu Sancto intentus. Conf. Matth. V: 29. Luc. XIII: 32.

THES. IX.

Qui nullum, nisi regnitum, & nec illum quidem nuper conversum putant posse esse ecclesiæ ministrum, argumento loci I. Tim. III: 6, næ illi ignorant, quid *ἐκκλησία* significet.

THES. X.

Sed nihilo minus fatendum est, fructum verbi, a parte auditorum, per ministros verbi irrogenitos, non uno modo impediri; imo non hoc solum, sed ne fieri quidem posse, ut sine experientia Spirituali, de veritatibus practicis rite vel ipse sentiat, vel alios, cum applicatio verbi specialis ad hæc vel illa individua instituenda est, manuducat.

THES. XI.

Et si vel maxime aliquo modo orthodoxiam servare queat, quod tamen vix in omnibus concedi potest, orthotomiam tamen illum quoque debito modo observare, gratis omnino adferitur; qui enim ex opere operato actiones ministeriales præstat, debitum
in iis

in iis proponendi modum minime observat, quod tamen *de personis*, 2. Tim. II: 15. etiam involvit; neque enim sufficit *recte* docere, sed requiritur quoque, ut id fiat *recte*.

THES. XII.

Dona ergo naturalia, stricte sic dicta, & doctrinam variam, ad perfectum Sacrarum pandectarum interpretem constituendum, non sufficere existimamus, sed vel maxime requirimus dona supernaturalia, h. e. rationem, ejusdem Spiritus Sancti luce collustratam, cujus adflatu Prophetæ & Apostoli scripsere, nec non pietatem cum experientia spirituali conjunctam.

THES. XIII.

Egregie omnino *Morneus* (in Lib. de verit. Relig. Christian. Cap. XXVI.) inquit: *non vult vera pulchritudo fucari, & quo magis nuda est, eo vehementius trahit; & quod aurifices dicere solent, quo gemma elegantior est, eo & auro & opere indiget minus: ut qui nostras scripturas sublimibus & grandibus verbis imponere velit, perinde faciat, ac si hominem, apta partium compositione decorum, grallis incedentem inducat, quæ proceritati nihil addunt, naturali proportioni demunt plurimum: Et vel hinc patet, quid de non nullorum nimio studio, veritates Divinas, conquisitis verborum lenociniis exponendi, sentiendum sit. Conf. I. Cor. II: 4, 5.*

THES. XIV.

Qui ex I. Cor. II: 14. contendunt, irregnitum nullam veram & spiritualem cognitionem veritatum

Divinarum habere, illis omnino assensum præbere non possumus, ut ut hæc sententia sub pietatis specie haud paucis blandiatur.

THES. XV.

Quamvis phrasis: מוֹת תָּמוּת, *morte morieris*, Genes. II: 17. denotet omnes illas infelicitates & calamitates, respectu animæ & corporis, subire, quas experientia quidem, proh dolor! sed longe plenius Divina revelatio, testatur esse consequentias lapsus; cum tamen quæritur: utrum triplex illud mortis genus, quod a Theologis constitui solet, mors nempe naturalis, spiritualis ac æterna, & quidem ratione executionis, hac comminatione contineatur? cum discrimine quodam respondendum est: quod scil. protoplasti, spirituales statim ac vita omni Divina & imagine Creatoris privati sunt, tam intuitu reatus, quam executionis, sibi posterisque attraxerint; at aliter pronunciandum de naturali & æterna. Ejus namque reatum quidem, eo ipso, quo lapsi sunt, momento, contraxerunt; quia tamen vi pacti, in consilio æterno, inter Patrem & Filium initi, atque hinc etiam vi meriti Christi, omnibus omnino peccatoribus, concedenda erat mora pœnitentiæ; non possunt verba comminationis de executione, in primis mortis æternæ, intelligi, sine conditione: si nimir. homines abuterentur tempore pœnitentiæ, nec fide finali Servatorem mundi amplecterentur. Non tamen placuit sapientiæ Divinæ excipere fideles a morte naturali, & calamitatibus hujus vitæ, sed sunt hæ

hæ quidem illis subeundæ; ast quum in castigationem paternam, remediumque saluberrimum, multorum bonorum spiritualium, nec non antidotum, contra peccata & vitia quævis jam cedant; tantum abest, ut pœna proprie & stricte sic dicta, vocari debeant, ut potius beneficii maximi loco sint habendæ.

THES. XVI.

Si certo constaret, Hierosolymam סְבוּר הָאָרֶץ, *umbilicum terre* dici, Ezech XXXVIII: 12. inde tamen minime concludere liceret, urbem hanc totius orbis terraquei centrum vere esse.

THES. XVII.

Dum Apostolus Paulus I. Cor. XIII: 8. ait: γλῶσσαι παύονται & γνώσις καταργηθήσεται, scil. in futura vita, nemo existimet beatos cœlicolas loquelæ beneficio penitus destitui, conf. Apoc. VII: 9, 10. aut omnem tum cessare cognitionem; esset enim id aperte contra ejusd. Cap. v. 10, 12.

THES. XVIII.

Non solum sine ulla ratione, sed & contra solidissimas rationes, Judæi Daniele e numero Prophetarum excludunt. Conf. Matth. XXIV: 15.

THES. XIX.

Si rite perpenderent Romanenses, quam corrupta prima inter Apostolos fuit traditio oralis, Joh. XXI: 23, non tantopere illam, ut normam & principium Theologiam interpretandi, urgerent.

THES. XX.

THES. XX.

Nemo sanus est, qui non admiretur summam *Spinozæ* impudentiam, qua patrociniū impiissimi systematis sui etiam in Scriptura Sacra quæsit, in primis Act. XVII: 28. & 1. Joh: IV: 13; quod enim ad priorem illum locum attinet, particula *en*, ibi denotat *per*, conf. Luc. I: 77. Rom. I: 17. & V: 9. Gal. I: 16. & III: 11. posterius vero dictum solidissime explicatur per 1. Joh, III: 24.

TANTUM.

